

Uitgave van het Koninklijk 's-Hertogenbosch Mannenkoor

#

Vocaliteiten I

jaargang 10

januari 2008

Kerstconcert 2007

Kerstconcert door het Koninklijk 's-Hertogenbosch Mannenkoor op Zondag 23 December 2007 in de Kerk van het Heilig Hart van de Paters Capucijnen aan de Van der Does de Willeboissingel, 's-Hertogenbosch. Medewerking werd verleend door een strijkkwartet bestaande uit:

Mirjam Vierhuizen - Viool   Emiel Kleyntjes - Altviool

Dieke van der Velden - Viool   Mike Wiering - Cello

Dirigent: Arno van Dijk.

Hodie Chorus Natus Est

Het was best spannend om het kerstconcert van het koor te bezoeken, om diverse redenen.

*Allereerst een nieuwe dirigent die ik maar heel even op een repetitie heb mogen zien werken, maar waarover menig koorlid mij in ontmoetingen zeer positieve en enthousiaste geluiden liet horen.

*Het uit te voeren repertoire met voor mij zeer bekende- en onbekende werken .

*Daarnaast is luisteren naar het koor in plaats van zingen in het koor voor mij heel spannend en emotioneel.

Er waren op die Zondagmiddag veel concerten in Kerstsfeer in de stad maar

de Paterskerk was goed gevuld en het" wemelde" er van ex-voorzitters van het mannenkoor.

Het koor met het ensemble stond kort bij de mensen en gaf direct al een warm, saamhorigheidsgevoel.

Het openingswerk, Pater Noster van Frans Liszt, werd begeleid door het ensemble en dat bracht een heel eigen sfeer. We hebben het al zo vele malen op veel manieren gezongen. Met piano, met orgel, a capella, maar dit had iets, het paste mijnsinziens perfect bij een koor dat niet al te groot is. Wat mij ook opviel waren de ontspannen gezichten van de zangers, ze hadden er plezier in en wisten dat ze het konden.

Ik ben geen kundig muzikrecencent en kan alleen maar schrijven wat ik er van vond en hoe het voelde. Het gehele concert kwam bij mij sfeervol, goed gezongen en verzorgd, met een mooie koorklank over. Natuurlijk hoorde je hier en

Inhoud

<i>Kerstconcert 2007</i>	1
<i>Hodie Chorus Natus Est</i>	1
<i>Van de Bestuurstafel</i>	2
<i>Maurice Duruflé</i>	4
<i>Een staccato verslag over vloeiende bewegingen</i>	5
<i>Uit ons Archief</i>	7
<i>Verjaardagen</i>	8
<i>Agenda 2008</i>	8
<i>Colofon</i>	8

daar wat dingen die beter kunnen, maar gegeven het feit dat de dirigent twee maanden met het koor werkt zwaai ik hem oprecht alle lof toe.

Voor de nieuwe werken deden me veel plezier en ik zag ook aan het koor dat dat hen ook veel voldoening brengt.

Toch een kleine kritische noot, de verhouding in tijd van optreden tussen ensemble en koor viel wel erg nadelig uit voor het koor, maar daar zal best een goede reden voor zijn geweest.

Tijdens het concert, zittend naast mijn opvolger (voor korte tijd) Willem de Bruïne beseften we, passend in de sfeer van het concert, dat er een geboorte gevierd werd. Voor mijzelf heb ik de titel van dit verslagje, naar aanleiding van een door het koor prachtig gezongen werk van Giovanni da Palestrina, ietwat geprofaneerd:

Hodie

Chorus

Natus

Est.

En nu maar zorgen voor meer nakomelingen !

Wiel

Van de Bestuurstafel

Gelukkig 2008

Bij het begin van het nieuwe jaar wensen wij al onze Vrienden van het Koor een gelukkig maar vooral gezond 2008 toe. Voor ons koor zelf een jaar waarin wij onder leiding van onze nieuwe dirigent Arno van Wijk een aantal goede concerten zullen kunnen geven en ons leedental gestaag zullen zien groeien.

Arno van Wijk

Het eerste concert onder leiding van Arno van Wijk op 23 december 2007 in de kerk van de paters Capucijnen kan zeer geslaagd worden genoemd. In een artikel in deze Vocaliteiten wordt hierop nader ingegaan.

Het was de afgelopen drie maanden onder de nieuwe dirigent even wennen aan elkaar en er werden dan ook regelmatig opmerkingen gemaakt van: maar dat deden wij onder Marius Schouten anders.

Maar met het nodige begrip en humor werd ons bijgebracht dat er nu een andere dirigent voor het koor staat die zijn eigen inbreng heeft

en bepaalde dingen toch echt anders wil.

En het moet gezegd worden ons koor heeft zich toch redelijk snel aangepast aan de nieuwe werkwijze. Het is wel harder werken, meer zingen dan voorheen, en meer zelf met hulp van de dirigent ontdekken hoe de muziek in elkaar zit en bedoeld is om uitgevoerd te worden.

Maar dit geeft toch ook weer een nieuwe dimensie aan het instuderen van de werken en het is een nieuwe uitdaging voor de koorleden.

Het programma van het Kerstconcert was niet erg moeilijk om in te studeren en bestond naast een paar nieuwe liederen-voornamelijk uit bestaand repertoire. Dit was noodzakelijk gezien de korte voorbereidingsperiode van drie maanden voor de uitvoering.

Nieuw repertoire

Afgelopen week zijn wij begonnen met een geheel nieuw repertoire waar de nodige studie bij komt kijken. Van Maurice Duruflé wordt ingestudeerd

Afgelopen week zijn wij begonnen met een geheel nieuw repertoire waar de nodige studie bij komt kijken. Van Maurice Duruflé wordt ingestudeerd

Financiën

In het voor ons liggende jaar zullen wij als koor ons niet alleen moeten concentreren op het aantrekken van nieuwe leden maar ook op het verkrijgen van meer inkomsten.

Als koor moeten wij o.a. minimaal 30 leden hebben om te voldoen aan de norm voor het verkrijgen van gemeentelijke subsidie. Omdat wij momenteel onder die norm zitten zal dit gevolg hebben voor de hoogte van de toe te kennen subsidie. En die subsidie is voor ons koor op dit moment toch echt belangrijk om regelmatig een goed concert te kunnen geven.

Naast het aantrekken van meer Vrienden van het Koor zullen wij als koor ook moeten proberen op andere wijze onze financiën weer op orde te brengen. Suggesties daartoe, ook vanuit de leden of de Vrienden zijn hierbij natuurlijk van harte welkom.

Ledenaanwas

Wat betreft ons ledental is het verheugend te constateren dat inmiddels twee oudleden zich opnieuw hebben aangemeld om lid te worden van ons koor. Wij heten Martin Rovers en Frans Dirks dan ook weer van harte welkom op onze repetities.

Daartegenover staat echter dat met ingang van 1 februari Wim Daamen zijn lidmaatschap van ons koor heeft opgezegd. Het is een persoonlijk besluit dat hij na ruim een half jaar wikken en wegen heeft genomen dat gelukkig niets met het koor of dirigent heeft te maken. Als je na ruim 32 jaar koorlidmaatschap waarvan ruim 14 jaar als bestuurslid een dergelijk besluit neemt ga je inderdaad niet over een nacht ijs zoals dat heet. Als bestuur maar ook als vrienden danken wij hem voor zijn inzet voor het koor in deze periode en wij hopen dat hij regelmatig op onze concerten aanwezig zal zijn.

Nieuwjaarsborrel

Op 9 januari jl. werd door ons koor de jaarlijkse Nieuwjaarsbijeenkomst gehouden voor de leden en

hun partners.

Ditmaal was gekozen voor een bijeenkomst in Café-Bar Le Duc in de Korenbrugstraat in 's-Hertogenbosch.

Het zou naar verwachting die avond niet druk zijn in het café zodat wij nagenoeg de beschikking zouden hebben over de gehele benedenverdieping. Dit liep echter iets anders. Er waren toch nog een aantal klanten in de zaak en wij kwamen met zo'n 45 personen toch redelijk op elkaar te zitten. Dit heeft het gezellig samen zijn trouwens niet in de weg gezeten.

Onze dirigent had hierbij ook de gelegenheid om wat meer kennis te maken met onze achterban.

Van te voren was gevraagd of iedereen voor maximaal € 5,- mee wilde brengen. Deze geschenken zouden dan onder elkaar worden verloot.

De spreekstalmeester bij deze verloting was Harry Arens die dit gebeuren op ludieke wijze wist te begeleiden.

Maurice Duruflé

Het nieuwe jaar zijn we fris en monter gestart met een compositie van de Franse componist, Maurice Duruflé, de eenstemmige (!) "Messe Cum Jubilo".

Voor de meesten van ons koor, een wellicht, volkomen onbekend componist. Voor degene die het schitterende, intieme requiem van Gabriel Fauré op de cd hebben, is Duruflé misschien geen onbekende. Duruflé namelijk, heeft ook een heel fraai, met een hommage aan het Gregoriaans, requiem gecomponeerd, dat vaak samen met dat van Fauré op één cd wordt uitgebracht.

Als je het Kyrie van de Messe Cum Jubilo hoort, worden hier ook Gregoriaanse invloeden herkenbaar, en zou men stellen dat het al een oudere compositie betreft.

Maar deze mis is door Duruflé pas in 1966 gecomponeerd. Een vrij recente

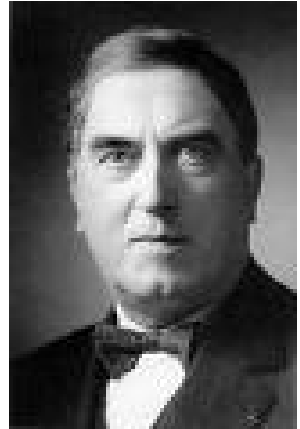
compositie dus.

Maar gecomponeerd in een vrij traditionele stijl met een "knipoo" naar, of hommage aan het Gregoriaans. Wat niet wegneemt dat wij nog heel wat barrières te nemen hebben alvorens we deze mis foutloos zullen kunnen zingen.

Want daarin zit nou namelijk het gevaar. Wij Roomse jongens uit het Katholieke Zuiden zijn met deze muziekstijl opgegroeid, en hebben het Gregoriaans met de paplepel ingegoten gekregen. Daarnaast koesteren we nog vaak nostalgische gevoelens, naar de periode van voor Vaticanum II.

Dus het zal niet zo zijn, dat we deze Mis snel even onder de knie zullen krijgen. Met name de afwijkende wendingen zullen ons nog regelmatig verrassen en dwars zitten.

Maurice Duruflé werd op 11 januari 1902 in Frankrijk geboren en stierf in datzelfde land in 1986. Hij is dus 84 jaar geworden. Dan zou je denken dat hij een indrukwekkend repertoire heeft achtergelaten, maar niks van dat alles. Hij heeft

maar een bescheiden oeuvre aan het Franse muziekleven toegevoegd.

Zoals veel componisten, begon de jonge Maurice als koorknaap in de kathedraal, dit keer van Rouen, waar hij wellicht zijn voorliefde voor het Gregoriaans opdeed. Vervolgens studeerde hij piano, orgel en muziektheorie.

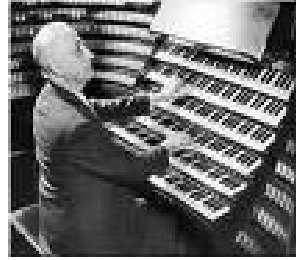
Hij werd organist en won daarmee verschillende prijzen. Het orgelconcert van de bij ons koor niet onbekende Francis Poulenc, werd door hem in 1939 in wereldpremière gebracht. Duruflé bracht het zelfs tot hoogleraar aan het conservatorium van Parijs. Kortom: geen 'kleine jongen' op het gebied van het orgel. Hij trouwde zelfs

met een organiste en men kan dus spreken van een harmonieus gezin, ervan uitgaande dat er ten huize van de familie Duruflé een harmonium stond....

Dat het complete werk niet uit een groter aantal composities bestaat, heeft wellicht te maken met het feit dat Duruflé niet gauw tevreden was over zijn composities en het daardoor lang duurde alvorens hij weer een compositie het daglicht liet zien. Duruflé overleed in 1986

nadat hij nooit meer herstelde van een auto ongeluk wat hem in 1975 overkwam.

Nast de Messe Cum Jubilo is Duruflé dus bekend geworden door zijn Requiem, waarbij hij een optimisme uitstraalt over het feit dat de dood de overgang is naar een beter leven. Vandaar ook dat dit requiem, evenals het requiem van Fauré een optimisme en een zekere blijmoedigheid ten gehore brengt. Maurice Duruflé een com-

ponist die het verdient, uit de schaduw van zijn grote Franse collega's en meesters te treden. HvL

Een staccato verslag over vloeiende bewegingen

Op acht december vertrokken vier keurige heren exact om 18.30 tot de tanden toe bewapend met goede zin, naar Amersfoort boven de rivieren.

Het waren Frans Reyner, Harrie van Liebergen, Harrie Arens en Alfred van Egmond.

Het vervoermiddel:

Volkswagen met een vermogen van 300 pk.

Via de A2 en A28 kwamen wij met behulp van de zoetgevooisde stem van Miep-Miep bij de stadsring van Amersfoort en van daaruit bij de Franciscus Xaveriuskerk, gelegen

binnen de wallen van de oude binnenstad. Er is een verschil tussen, bij de kerk, of in de kerk komen.

Na de stadsmuren en poorten een x-aantal malen gezien te hebben, was er uiteindelijk een parkeerplekje bij een 'broodje kebab' zaak.

Daar vandaan was het te voet, vechtend tegen barre elementen, niet zo ver meer naar de kerk, die bij binnenkomst weldadig warm was.

Vrijwel onmiddellijk begon de uitvoering van het *Weinachtsoratorium* van Johan Sebastiaan Bach.

De sfeer was meteen BACH.

Het hoofd liet geen andere gedachten meer toe: niks meer van: "wat zullen we morgen eten" of: "beb ik bet gas wel uitgezet?"

Laatst las ik ergens, dat

Bach geen muziek schreef om te behagen. Hij componeerde om God te eren en de mens te beleren...

De schrijver van het artikel beweerde, dat je Bach niet echt kunt begrijpen zonder je te verdiepen in de theologische achtergronden.

Wat dit muzikale genie ook bedoeld mag hebben, bij mij roept zijn muziek fysieke spanningen op. Bij het *Weinachtsoratorium* ben ik in staat bijna dat uur stil te zitten, bij de *Brandenburgerconcerten* krijg ik bewegingsdrang.

Overigens wordt een genie tijdens het leven niet vaak begrepen, moge sommigen van ons, dat tot troost zijn.....

Ik heb vluchtig het programmaboekje met de biografie van Bach en de namen van de uitvoerenden doorgebladerd, de bilspieren een voor een ontlas-

tend, want we zaten niet op pluche. Ik heb het boekje niet meer, wat ik nog wel weet is, dat de solisten een verdienstelijke achtergrond hadden en de verwachtingen waar maakten.

Wat ik ook nog voor de geest weet te halen zijn de vloeiende bewegingen van de dirigent waarvan rust uitstraalde, en die de grote lijnen aangaven die de 1/16 en 1/32 noten nodig hebben om tot een verband te geraken.

Respect voor zo'n prestatie.

Danig onder de indruk aanvaardden we met tegenzin de terugreis.

Aangezien we die avond nogal zout gegeten hadden moesten de nieren weer even gespoeld worden. Dat deden we in een café op de hoek van waaruit we nog een glimp van de huiswaarts kerende dirigent, die zich na zo'n uitvoering voldaan en leeg moest voelen, konden opvangen.

Drie uur lang niet eten valt voor sommigen ook niet mee, dus moest er even wat gesnackt worden in de broodje-kebabzaak.

Bij de mayo met frites kon ik niet stil blijven zitten omdat er opzweepende Turkse muziek klonk, live

uit een hammondorgeltje, waarbij Turkse mannen met vloeiende bewegingen van hun lichaam toonden, dat muziek behalve contemplatie ook hartstocht en nog andere gemoedstoestanden oproept of versterkt.

Een bijzondere avond.

Gehoord op 8-12-2007 in Amersfoort: het Weinachtsoratorium gecomponeerd door J.S. Bach. door C.V.O.Z. Vox Jubilate Hoevelaken met solisten en orkest o.l.v. Arno van Wijk

AVe.

Uit ons Archief

Het Ledenbestand van het koor van 1903 -1940

Zoals door Jouke Vis in ons jubileumboek is aangegeven bestond de voorganger van ons koor Liedertafel 'Oefening en Uitspanning' uit leden waarvan de meesten tot de goeode burgerij gerekend konden worden. Dit kan onder meer worden afgeleid uit en kwam ook tot uitdrukking in het bezit en exploitatie van het Concertgebouw.

In tegenstelling daarmee kan gesteld worden dat het pas opgerichte Mannenkoor geen exclusief gezelschap was. Van de oprichtingstijd en de eerste periode daarna zijn geen ledenlijsten bewaard gebleven maar de leden van het koor kwamen uit alle geledingen van de maatschappij.

Burgemeester Van der Does de Willebois heeft menigmaal uitgesproken dat het koor een afspiegeling was van de burgers van 's-Hertogenbosch.

Maar dit gezegd hebbende moet hieraan direct worden toegevoegd dat het koor toch niet voor iedereen toe-

gankelijk was. De jaarlijkse contributie van drie gulden samen met de verplichting om over een zwarte pandjesjas te beschikken waarmee werd opgetreden was voor velen in die tijd toch een zware opgave. Ook werden de toekomstige koorleden aan een ballotage onderworpen. Ook hiervan was niet iedereen gediend.

In die beginperiode was er geen aparte ledenadministratie of deze is verloren gegaan.

Wel werd naast de handtekening in het ballotageboek van de op de repetitie aanwezige leden ook bijgehouden, door een aantekening, welke kandidaat-leden waren toegelaten als lid van het koor. Dit was zo in de periode van 1903 tot 1914. Het bestuur besloot in april 1914 om het aantal stemgerechtigde leden zelf bij te gaan houden en in het ballotageboek werd alleen nog aangekend hoeveel stemgerechtigden aanwezig waren.

Dankzij dit ballotageboek zijn wel de namen van de leden van het eerste uur achterhaald kunnen worden.

Het aantal leden dat hierin vermeld wordt heeft alleen betrekking op de aanwezige leden en geeft geen beeld van de grootte van het koor. Bij de oprichting bestond het koor uit 33 leden maar was het gemiddelde repetitiebezoek 31 leden.

In 1904 werden 25 nieuwe leden geïnstalleerd maar bedroeg het gemiddelde repetitiebezoek slechts 37. In de periode tot 1910 werden in totaal 112 leden toegelaten tot het koor er was echter ook een aanzienlijk verloop. In 1911 werd de grens van 100 leden doorbroken maar was het gemiddelde repetitiebezoek slechts 59.

Van 1911-1917 bleef het koor enigszins stilstaan. Het lag niet aan het aantal nieuwe leden dat werd aangenomen maar vooral aan de leden die hoewel nog lid van het koor niet op de repetities verschenen. In 1918 bedroeg het officiële aantal leden 136.

Van 1918 tot 1928 kende het koor een grote opleving niet alleen in aantal nieuwe leden maar ook een verbetering in het repetitiebezoek.

Van 1929 tot 1936 wer-

den wel 94 nieuwe leden aangenomen maar daalde het repetitiebezoek van ca. 80 naar 50. En in de periode van 1937 tot 1940 kwam het koor in een vrije val terecht Ondanks een aanmelding van 31 nieuwe leden was het gemiddelde repetitiebezoek gedaald naar 14 in 1940. In 1941 kwam aan deze val gelukkig een einde door de aanmelding van 46 nieuwe leden maar vanwege de oorlogssituatie werd in 1942 besloten om alle activiteiten voorlopig te staken.
J.V.

bron:

Voor een talrijk publiek – Jounke Vis

Verjaardagen

A. Koppens	4-1-1956
H. v. Liebergen	12-1-1950
G. .v d. Heijden	8-2-1948
J. Ewalds	12-2-1946
J. de Wit	27-2-1951

Agenda 2008

2-01-2008	Geen repetitie
09-01-2008 20.00 uur	Nieuwjaarsbijeenkomst van de leden met hun partner bij: Café Bar le Duc, Korenbrugstraat 5-7, 's-Hertogenbosch
16-01-2008	Eerste repetitie in het nieuwe jaar
05-03-2008 20.00 uur	Algemene Ledenvergadering in het repetitielokaal en huldiging van 2 jubilarissen die 50-jaar lid zijn t.w. Gérard van Kasteren en Jef Verouden

Colofon

Redactie:

Wiel Hustin, Harrie van Liebergen, Jef Verouden.

Redactieadres:

Zevende Buitenpepers 12
5231 GC 's-Hertogenbosch

Emailadres: jverouden@boschmannenkoor.nl

Vocaliteiten verschijnt eenmaal per kwartaal. De volgende uitgave verschijnt april 2008

Kopij dient uiterlijk 1 april 2008 te worden aangeleverd bij het redactiesecretariaat, bij voorkeur via e-mail.

DE
VOLGENDE
VOCALITEITEN
VERSCHIJNT
APRIL 2008